

No: 442 – Menş e Adı

BAYBURT TAŞI

Tescil Ettiren
BAYBURT BELEDİYESİ

Bu coğrafi iş aret, 6769 sayılı Sınai Mülkiyet Kanunu kapsamında 11.09.2017 tarihinden itibaren korunmak üzere 04.07.2019 tarihinde tescil edilmiştir.

Tescil No	: 442
Tescil Tarihi	: 04.07.2019
Başvuru No	: C2017/138
Başvuru Tarihi	: 11.09.2017
Coğrafi İşaretin Adı	: Bayburt Taşı
Ürün / Ürün Grubu	: Doğal taş / Diğer ürünler
Coğrafi İşaretin Türü	: Menşe adı
Tescil Ettiren	: Bayburt Belediyesi
Tescil Ettirenin Adresi	: Merkez 69000 BAYBURT
Coğrafi Sınırı	: Bayburt ili
Kullanım Biçimi	: Marka unsuru ile birlikte kullanılabilir.

Ürünün Tanımı ve Ayırt Edici Özellikleri:

Bayburt Taşı, sertliğinin az olması ve ince taneli olması dolayısıyla kolay işlenmesi nedeniyle ev, duvar, köprü ve mezarların yapımında, cami ve evlerin dış cephe kaplamalarında, dekoratif amaçlı ürünlerde ve çeşitli hediyelik eşyalarda kullanılır. Yöredeki başlıca sahalar Toptepe, Sırataşlar, Gevenli, Konakdağ ve Gümüşdamla taş ocaklarıdır.

Bayburt Taşı; sarı-beyaz renkli, bazen beyaz zeminde yeşil benekli, bazen de sarı ve yeşil dalgalanmalı renk karışımında gözlemlenen, yapı taşı olarak kullanılan malzemesi tüfit olan, sertliği az (mohs-skalasına göre 2-3) ve ince taneli olması dolayısıyla kolay yontulabilen, yumuşak, özellikle kaplama taşı olarak kullanılan doğal taştır. Bayburt Taşının sarı ve beyaz renkte olanları yapı taşı olarak kullanılır. Kalınlıkları 10 cm, uzunlukları 30-40 cm, genişliği 20 cm olanlar ise yapı taşı olarak kullanılır. Suyu emme özelliği fazla olduğundan ani ısı değişimine sahip ortamlarda tercih edilmez, beyaz çiçeklenme ve kavlama yapar. Bayburt Taşı çıkarıldıktan sonra güneşi görmeden yapılacak ince işlemecilik taşa ayrı bir güzellik katmaktadır. Zira ürünün esas kullanım alanı ince işlemeciliğin yapıldığı iç mekan dekoratif ortamlardır.

Bayburt Taşının jeolojik özellikleri: Özellikle Jura yaşlı birimler üzerindeki Eosen-yaşlı volkano-sedimenterler, Yazyurdu-formasyonu içinde sarı ve beyaz tüfitler şeklindedir. Yazyurdu-formasyonu; andezit lav, aglomera, tuf, dasitik tuf, dasit ve volkano-tortullarla ardalanmalı kumtaşı, silttaşı, marn seviyelerinde oluşan ve kumlu kireçtaşı, fosilli kireçtaşından oluşan litolojilerle ara seviyeli olarak gelişen volkanik istifeye verilen isimdir. Bayburt Taşı işte bu Yazyurdu formasyonundaki beyaz ve sarı tüfitlerin işlenmesi sonucunda meydana gelir. Bayburt Taşı kimyasal olarak yüksek oranda silis içerir ve bu silisli yapı zeolit minerallerinden oluşur. Bayburt Taşı, ticari alanda beyaz, sarı ve yeşil olarak 3 renkte satışa sunulur. Beyaz, sarı ve yeşil Bayburt Taşının bileşimi Tablo-1'de, teknolojik analiz sonuçları Tablo-2'de, görünüşleri Şekil 1, 2 ve 3'te verilmiştir.

- Beyaz Bayburt Taşı (Riyo-dasitik bileşimli vitrik Tuf): Kayaç içinde; volkanik malzemeden oluşan bir matrix ve matrix içinde kuvars - plajioکلaz - biyotit ve kaya parçaları bulunur.
- Bayburt Sarı Taşı: Kayaç içinde; altere olmuş volkanik malzemelerden oluşan bir matriks ve matriks içinde kuvars - plajioکلaz ve kaya parçaları bulunur.
- Bayburt Yeşil Taşı (Riyolitik Tuf): Kayaç içinde; volkanik malzemeden oluşan bir matriks ve matriks içinde kuvars - plajioکلaz ve kloritlemiş biyotit mineralleri bulunur.

Tablo-1: Beyaz, sarı ve yeşil Bayburt Taşının bileşimi

	Bayburt Taşının çeşitleri		
	Beyaz	Sarı	Yeşil
Bileşim	Yüzde	Yüzde	Yüzde
MgO	%0,85	%0,50	%0,50
SiO ₂	%69,20	%64,80	%64,80
CaO	%2,95	%7,90	%7,90
Fe ₂ O ₃	%1,10	%2,45	%2,45

Şekil-1: Beyaz Bayburt Taşı

Şekil-2: Sarı Bayburt Taşı

Şekil-3: Yeşil Bayburt Taşı

Tablo-2: Bayburt Taşının teknolojik özellikleri

Özellik	Birim	Değer	TS 2513-1977	TS1910 (kaplama)
Sertlik	(Mohs)		2-3	
Birim hacim ağırlığı	(g/cm ³)	1,69	≤ 2,55	>2,55
Atmosfer basıncında su emme	Ağırlıkça (%)	12,2	≤ (%) 0,75	<0,75
	Hacimce (%)	20,6	≤ (%) 0,5	
Kaynar suda su emme	Ağırlıkça (%)	13,1		
	Hacimce (%)	22,0		
Porozite	(%)	20,6	≤ (%) 2	<2,0
Basınç direnci	(Kgf/cm ²) 1	605	≥ 500	>500
Don sonrası basınç direnci	(Kgf/cm ²) 1	480		
Don kaybı	(%)	0,22	≤ %5	<5
Darbe direnci	(Kgf/cm ³)	13,0	≥ 5	
Eğilme direnci	(Kgf/cm ²)	100	≥ 40	>50
Doluluk oranı	(%)	70,1		
Gözeneklilik derecesi	(%)	29,9		
Ortalama aşınma	(cm ³ /50cm ²)	25,6		<15

Üretim Metodu:

Bayburt Taşı ocaklarda kayanın üstü temizlendikten sonra zorlamalar (patlatma) ile kopararak şekilsiz parçalar halinde çıkarılır. Ancak bu tür işleme tarzi kırılmaya yatkın olan Bayburt Taşındaki kayıpları artırdığından, Bayburt Taşı yataklanmalarının bulunduğu alanlarda eğimlerin yatay ve yataya yakın olduğu alanlar, dikey ve yatay kesen yarma S/T ile alınmalıdır. S/T ile kesim; yatay konuma sahip, eğimi bulunmayan tabakalarda tercih edilir. S/T 60 cm derinliğe kadar kesim yapan makineler 20 cm kalınlıkta ürünler meydana getirir. Tabaka eğimleri 20-50 dereceler arasında olan tüfitler, tel kesme makinesi ile kesilir. Çok çatlaklı olan zonlar ise eskavatör ile çatlaklarından alınır. Kırıcı kullanılmaz. Bayburt Taşının özellikle üst zonları eskavatör ile temizlenir, uygun çatlaklarından ayrılır, ayrılmayan kesimlerinde tel kesme makinesi ile kesim yapılır. Açılacak ocaklarda patlayıcılar kayacı yatay yönde 20 metrelik bir uzaklıkta etkilediğinden, kesinlikle patlayıcı kullanılmaz. Bayburt Taşı, taş ustaları tarafından elmas ağızlı testerele ile kesilip amaca uygun biçimde ebatlandırılarak ispirel, matkap, çeşitli testere ve oyma araçları ile işlenir.

Denetleme:

Bayburt Taşının denetimi; Bayburt Belediyesinin koordinasyonunda ve Bayburt Üniversitesi Mühendislik Fakültesinden, Bayburt Ticaret ve Sanayi Odasından ve Bayburt İl Özel İdaresinden toplam 4 temsilciden oluşan denetim mercii tarafından yılda 1 defa düzenli ve gerek duyulduğunda veya şikâyet halinde her zaman gerçekleştirilmektedir. Denetime ilişkin raporlar Bayburt Belediyesi tarafından Türk Patent ve Marka Kurumuna her yıl gönderilir.

Bayburt Taşının denetimi, aşağıda belirtilen hususları kapsar:

- Taşın rengi
- Sertliği
- İşlenebilme özelliği
- Yođunluđu
- Basınca dayanıklılığı
- Gözenek oranı
- Bayburt sınırları içinden çıkarılıp çıkarılmadığı (Taş ocaklarından alınacak belgeler üzerinden denetlenecektir)

Denetim mercii, kamu kuruluşlarından veya özel kuruluşlardan veya bunlarda görevli uzman gerçek veya tüzel kişilerden denetimin gerçekleştirilmesi sırasında faydalanabilir veya hizmet satın alabilir. Tescil ettiren hakların korunmasında hukuki süreçleri yürütür.